

บทบรรณาธิการ เล่ม ๒

คำถาม เอกสารที่ใช้ประกอบการถามค้านพยาน จะต้องระบุไว้ในบัญชีระบุพยาน และส่งสำเนาให้คู่ความฝ่ายอื่นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๘๘ และ มาตรา ๙๐ หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำสั่งคำร้องที่ ท.๖๑๙/๒๕๔๙ เอกสารที่โจทก์ใช้ในการถามค้านจำเลยมิใช่เป็นพยานหลักฐานสนับสนุนข้ออ้างหรือข้อเถียงของโจทก์ ไม่อยู่ในบังคับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๘๘ และ ๙๐

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๗๗๐/๒๕๔๙ เอกสารที่จำเลยใช้ประกอบการถามค้านโจทก์ ซึ่งอ้างตนเองเป็นพยานโดยโจทก์เองก็เบิกความรับรองข้อเท็จจริงตามเอกสารนั้นเป็นพยานหลักฐานที่ไม่อยู่ในบังคับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๘๘ และมาตรา ๙๐

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๘๑๒/๒๕๔๗ ใบสั่งซื้อสินค้าเป็นเอกสารที่โจทก์ใช้ในการถามค้านจำเลยที่ ๒ ที่อ้างตนเองเป็นพยาน เมื่อจำเลยที่ ๒ เบิกความรับรองเอกสารนั้นแล้ว โจทก์ได้อ้างส่งเป็นพยานหลักฐานต่อศาล จึงมิใช่พยานหลักฐานสนับสนุนข้ออ้างหรือข้อเถียงของโจทก์ แม้โจทก์จะไม่ได้ระบุเอกสารดังกล่าวไว้ในบัญชีระบุพยานของโจทก์ และได้ส่งสำเนาเอกสารดังกล่าวต่อศาลชั้นต้นก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่า ๗ วันก็ไม่ต้องห้ามมิให้รับฟังกรณีไม่อยู่ในบังคับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๘๘ และมาตรา ๙๐

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๔๗๐/๒๕๓๘ จำเลยใช้หนังสือมอบอำนาจเป็นเอกสารประกอบการถามค้านที่โจทก์เบิกความว่า ล. เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ให้เช่าไม่ได้มอบอำนาจให้ ย. บิดาของ ล. ทำสัญญาเช่าที่ดินพิพาทกับจำเลย พยานเอกสารดังกล่าวจึงมิใช่เป็นพยานหลักฐานสนับสนุนข้ออ้างหรือข้อเถียงของจำเลย ซึ่งจะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนของกฎหมาย แม้จำเลยมิได้ระบุเอกสารดังกล่าวในบัญชีระบุพยานและส่งสำเนาให้แก่โจทก์ก็ไม่ต้องห้ามมิให้รับฟัง เพราะกรณีดังกล่าวไม่อยู่ในบังคับแห่งบทบัญญัติ ป.วิ.พ. มาตรา ๘๘ และ ๙๐

คำถาม โจทก์แนบเอกสารมาท้ายคำฟ้องถือว่าโจทก์ได้ส่งสำเนาเอกสารให้แก่จำเลยแล้ว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๙๐ หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๕๐๑/๒๕๔๒ เจตนารมณ์ของการส่งสำเนาเอกสารตาม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๙๐ มุ่งประสงค์เพียงให้ฝ่ายที่ถูกอ้างเอกสารมายื่นได้มีโอกาสตรวจสอบเอกสารก่อน

โจทก์แนบสำเนาเอกสารมาท้ายคำฟ้อง ย่อมนับได้ว่าตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว แม้โจทก์จะมีได้แสดงความจำนงขอถือเอาเอกสารท้ายคำฟ้องแทนการส่งสำเนาให้คู่ความ หรือโจทก์มิได้ขออนุญาตศาลขอถือเอาเอกสารท้ายคำฟ้องดังกล่าวแทนการส่งสำเนาให้แก่คู่ความก็ตาม ไม่มีผลทำให้คดีโจทก์ต้องเสียไป

คำพิพากษากฎีกาที่ ๒๐๓๓/๒๕๓๕ โจทก์ได้ส่งสำเนาสัญญาคู่และคำประกันให้แก่จำเลยพร้อมกับสำเนาคำฟ้องแล้ว เมื่อโจทก์อ้างส่งเอกสารทั้งสองฉบับดังกล่าวเป็นพยานต่อศาลในชั้นพิจารณา ก็ไม่จำเป็นต้องส่งสำเนาเอกสารดังกล่าวก่อน ๓ วัน ศาลรับฟังพยานเอกสารดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานได้

คำถาม คำว่าฟ้องแย้งที่มีเงื่อนไขซึ่งถือว่าเป็นฟ้องแย้งไม่เกี่ยวกับฟ้องเดิม หมายความว่าอย่างไร

คำตอบ ฟ้องแย้งที่มีเงื่อนไข หมายความว่า ข้ออ้างตามฟ้องแย้งเป็นเรื่องที่จะต้องรอฟังผลของคดีที่โจทก์ฟ้องจำเลยเป็นสำคัญ กล่าวคือจะบังคับตามฟ้องแย้งได้ต่อเมื่อศาลพิพากษาให้โจทก์เป็นฝ่ายชนะคดี แต่หากศาลพิพากษายกฟ้อง ก็ไม่ต้องพิจารณาคำฟ้องแย้งอีกต่อไป

มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๖๐๗๗/๒๕๓๘ โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยและเรียกค่าเสียหาย โดยอ้างว่าจำเลยผิดสัญญาเช่า จำเลยให้การและฟ้องแย้งว่า จำเลยไม่ได้ผิดสัญญาเช่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง จำเลยทำสัญญาเช่ากับโจทก์ด้วยหวังว่าจะได้ทำสัญญาเช่ากับโจทก์ตลอดไป การที่โจทก์ไม่ให้จำเลยเช่าต่อทำให้จำเลยได้รับความเสียหาย คือค่าก่อสร้างและตกแต่งสถานที่ ค่าเช่าที่จำเลยเสียให้โจทก์ไปเพื่อหวังจะทำการค้าแต่ไม่ได้ประโยชน์ เพราะเหตุที่โจทก์ฟ้องจำเลยและทำการพิจารณาอนุมัติล่าช้า คิดเป็นค่าเสียหายทั้งสิ้น ๔๓,๖๙๐ บาท ซึ่งเป็นค่าเช่า ๒ ปี ที่โจทก์รับล่วงหน้าจากจำเลย รวมทั้งค่าเสียหายที่ไม่อาจใช้เครื่องหมายการค้าของจำเลยที่ชื่อร้านชูจันทร์ในสถานที่เดิมได้ ดังนี้จำเลยฟ้องแย้งเรียกค่าเสียหายดังกล่าวเนื่องจากโจทก์ไม่ให้จำเลยเช่าต่อ แต่จำเลยอ้างว่า จำเลยมิได้ผิดสัญญาและโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ดังนี้ ฟ้องแย้งของจำเลยเป็นฟ้องแย้งที่มีเงื่อนไข จะบังคับได้ต่อเมื่อศาลพิพากษายกฟ้องแล้ว จึงเป็นเรื่องอื่นไม่เกี่ยวกับคำฟ้องเดิม ศาลล่างทั้งสองไม่รับฟ้องแย้งของจำเลยชอบแล้ว

คำพิพากษากฎีกาที่ ๔๘๓๓/๒๕๔๗ โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสี่รื้อถอนสิ่งปลูก

สร้างออกไปจากที่ดินซึ่งจำเลยทั้งสองอาศัยปลูกบ้านอยู่ จำเลยทั้งสองให้การและจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ฟ้องแย้งว่า ไม่เคยขออาศัยที่ดิน เดิมบ้านเลขที่ ๑๓ เป็นของ อ. ปลูกในที่ดินว่างเปล่า ต่อมา อ. ยกบ้านให้จำเลยที่ ๓ หลังจากที อ. ปลูกบ้านแล้วที่ดินบริเวณดังกล่าวยังมีที่ว่าง ปี ๒๕๑๕ จำเลยที่ ๑ จึงปลูกบ้านเลขที่ ๓๐ ทางทิศตะวันออก จำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ครอบครอง โดยความสงบและโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของเกินกว่า ๑๐ ปี แล้ว หากมีส่วนหนึ่ง ส่วนใดในที่ดินที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ครอบครองรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของโจทก์ ที่ดินนั้นก็ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ โดยการครอบครองปรักภษ คดีจึงมีประเด็นในเบื้องต้นว่า จำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ปลูกบ้านรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของโจทก์หรือไม่ หากฟังไม่ได้ว่าบ้านรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของโจทก์ ศาลก็ต้องพิพากษายกฟ้องโจทก์ไป โดยไม่ต้องพิจารณาคำฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ การที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ฟ้องแย้งว่าหากมีส่วนหนึ่งส่วนใดของที่ดินที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ครอบครองรุกล้ำหรือเป็นส่วนหนึ่ง ส่วนใดของที่ดินของโจทก์ จำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ก็ได้กรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรักภษนั้น จึงเป็นฟ้องแย้งที่มีเงื่อนไขไม่เกี่ยวกับฟ้องเดิมพอที่จะรวมการพิจารณาและชี้ขาดตัดสิน เข้าด้วยกันได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๙ วรรคสุดท้าย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๕๖/๒๕๔๗ โจทก์ฟ้องว่าจำเลยปลูกสร้างอาคารรุกล้ำเข้ามาในที่ดินของโจทก์ จำเลยให้การในตอนแรกว่า จำเลยปลูกสร้างอาคารโดยถูกต้องตามกฎหมายและตามที่โจทก์นำชี้ระวางแนวเขตที่ดิน มิได้ทำละเมิดต่อโจทก์ เป็นการปฏิเสธว่า จำเลยมิได้ปลูกสร้างอาคารรุกล้ำที่ดินของโจทก์ แต่ตอนท้ายให้การว่า หากฟังว่า จำเลยปลูกสร้างอาคารรุกล้ำที่ดินของโจทก์จริงแล้วก็เป็นกรกระทำโดยสุจริตและขอ ฟ้องแย้งให้โจทก์ขายที่ดินส่วนที่รุกล้ำแก่จำเลย ฟ้องแย้งของจำเลยนอกจากจะมีเงื่อนไข และไม่เกี่ยวกับฟ้องเดิมพอที่จะพิจารณาและชี้ขาดตัดสินไปด้วยกันได้ ไม่ชอบด้วยประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๗ วรรคสาม และมาตรา ๑๗๙ วรรคท้าย แล้ว คำขอท้ายฟ้องแย้งยังเป็นคำขอที่ไม่อาจบังคับได้ เพราะขัดต่อประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา ๑๓๑๒

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๔/๒๕๔๙ ฟ้องแย้งของจำเลยที่เรียกค่าเสียหายเป็นค่ารื้อถอน อาคารที่จำเลยได้ก่อสร้างบนที่ดินตามฟ้องจากโจทก์ เป็นฟ้องแย้งที่ขึ้นอยู่กับข้ออ้างตามฟ้อง แแย้งของจำเลยที่ให้การต่อสู้ว่า โจทก์มีสิทธิฟ้องขับไล่จำเลยหรือไม่ หากข้อเท็จจริงฟังได้ ตามที่จำเลยให้การ จำเลยก็ไม่ต้องรื้อถอนอาคารออกไป ค่าเสียหายตามฟ้องแย้งของ จำเลยย่อมไม่เกิดขึ้น และศาลขอที่จะพิพากษายกฟ้องโจทก์ หากข้อต่อสู้ตามคำให้การ ฟังไม่ได้ ศาลก็ต้องพิพากษาให้จำเลยรื้อถอนอาคารออกไป เมื่อนั้นค่าเสียหายที่จำเลย

ฟ้องแย้งก็อาจจะเกิดมีขึ้นได้ ข้ออ้างตามฟ้องแย้งจึงเป็นเรื่องที่จะต้องฟังผลของคดีเป็นสำคัญมิได้มีข้อโต้แย้งสิทธิหรือหน้าที่ระหว่างจำเลยกับโจทก์ในขณะที่จำเลยฟ้องแย้งเป็นฟ้องแย้งที่มีเงื่อนไข ซึ่งถือว่าเป็นฟ้องแย้งไม่เกี่ยวกับฟ้องเดิม

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๔๗๑/๒๕๔๙ จำเลยให้การปฏิเสธฟ้องโจทก์ว่า โจทก์ใช้สิทธิโดยไม่สุจริต ไม่มีเหตุบอกกล่าวการให้โดยเสนาหาและให้ถอนอายุัด ขอให้ศาลยกฟ้อง ส่วนฟ้องแย้งเป็นเรื่องที่จำเลยขอให้โจทก์ชดใช้ค่าสิ่งปลูกสร้างและค่าความเสียหายเดือดร้อนต่าง ๆ ที่จำเลยได้รับเกี่ยวกับการก่อสร้าง ถ้าศาลให้เพิกถอนคืนการให้โดยเสนาหา ฟ้องแย้งที่เรียกค่าสิ่งปลูกสร้างและค่าเสียหาย จึงเป็นฟ้องแย้งที่มีเงื่อนไข ไม่เกี่ยวข้องกับฟ้องเดิม พอที่จะรวมการพิจารณาและพิพากษาเข้าด้วยกันได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๗ วรรคสาม มาตรา ๑๗๙ วรรคท้าย พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๓๔ มาตรา ๖

คำถาม คำฟ้องคดีอาญาบรรยายรายละเอียดเกี่ยวกับเวลาตามนาฬิกา ไม่มีคำว่าเวลากลางวันหรือกลางคืน เป็นการบรรยายฟ้องชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๐๖๖/๒๕๔๙ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๕) บัญญัติให้บรรยายรายละเอียดที่เกี่ยวกับเวลาซึ่งเกิดการกระทำนั้น ๆ เท่านั้น มิได้บัญญัติให้ระบุว่าเป็นเวลากลางวันหรือกลางคืนด้วย ดังนั้น เมื่อโจทก์บรรยายฟ้องว่าเกิดการกระทำความผิดในวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ เวลาประมาณ ๖ นาฬิกา ซึ่งเป็นเวลาที่ชัดเจนและทำให้จำเลยเข้าใจได้ดียิ่งกว่าบรรยายว่าเป็นเวลากลางวันหรือกลางคืนเสียอีก จึงเป็นการบรรยายฟ้องที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ